

3.10.2012

Arvoisa kaukainen ystävä, rehtori Kyösti Nyyssölä!

Koska en pääse esittämään toivottavasti lyhyttä tervehdyspuhettani, ohessa mietteitä opistoajaltani. Ne ovat vapaasti käytettävissä joko puheena tai painettuna. Mielenkiintoni tässä kohdistuu kansalaiskasvatukseen, joka on hyvin tärkeää sosiaalikasvatusta. Aikoinaan Helsingin yliopistossa opiskeltiin oppiaineena juuri kasvatusta ja opetusoppia – se oli myös itselleni tärkein oppiaine.

Vuosi 1971 oli ammatillisen elämäni kannalta merkittävä. Taustaksi kerron, että sinä vuonna kuolivat isäni ja veljeni. Äitini jäi yksin vanhenemaan Helsinkiin. Silloin sain sytykkeen miettiä elämäntulkua. Henkilökohtainen elämä ja ammatillinen elämä nivoutuvat toisinaan näin uutta luovasti yhteen. Pohdintojen ja suunnittelun tuloksena päädyin Kansankorkeakoulun perustamiseen Etelä-Pohjanmaan Kansanopistoon. Ajattelin organisoida siihen mielestäni jo silloin tarpeellisen Vanhustyön linjan. Vanhustenhoito on edelleen ajankohtainen yhteiskunnallinen aihe. Tätä kirjoittaessani, 3.10.2012, pääministeri Jyrki Katainen puhui juuri eduskunnassa kotipalvelun kehittämisestä hyvinvointiyhteiskunnassa.

Vanhustyön linjan tarkoitus oli nimenomaan kouluttaa sivistyneitä nuoria kotihoitotyöhön. Siksi laadin opetus- ja kasvatustarpeiden varsinkin ylioppilaille valmistuneille nuorille. Esittelin Vanhustyön linjan ohjelman Kauhajoella jaettuna monisteena Vaasan läänin lääkäreille, sosiaalityöntekijöille ja muille vastaaville. Sitten menin jonain maanantai aamuna klo 8 Helsingissä Rauhankadulle asiaani muistion avulla esittämään. Silloinen opetusministeri Kaarina Suonio ojensi muistion sihteerilleen, lausui jonkin etäisen kiitoksen ja ilmaisi, että aika on loppunut. Ei siis mitään tukea vanhustyölle; niin oli asiat silloin. Nytkin on kyllä paljon puhetta eduskunnassa ja hallituksen taholla. Mikä lienee lopputulos? Mikä on sivistysvaltion ja hyvinvointiyhteiskunnan merkitys? Elämäntulkua voi pysähtyä tässäkin miettimään. Noihin aikoihin olin vielä nuori: olin innostunut nuori, nyt vanhus. Silloin subjekti, nyt epävarma objekti. Vai voisiko vanhuksilla sivistysvaltiossa olla myös jokin muu kuin objektin rooli?

Vielä lyhyesti Hoitoalan linjasta. Linjan tarkoitus oli kasvattaa perushoitoon nuoria, jotka linjan käytyään olisivat voineet siirtyä esimerkiksi Vanhustyön linjalle. Olisi kiinnostavaa tietää molempien linjojen oppilaiden sijoittumisesta 'hyvinvointi'yhteiskunnan palvelukseen!

Kaikki tämä liittyy yhä kansalaiskasvatukseen teemaan ja ideaan, kenties ajankohtaisempaan kuin koskaan. Ei ole aikansa elänyt korostaa kasvamista, nuoren kehityksen tukemista, opiskelun sosiaalista puolta ja huolenpitoa oppilaita kovien arvojen keskellä. Opiston tehtävä kansalais- ja

sosiaalikasvatuksen saralla ei ole menettänyt merkitystään. Ei myöskään motto: Kasvattaja, kasvata ensin itsesi!

P.S.

Rahahanat opiston kehittämiseen aukenivat vuonna 1986 – samana vuonna kuin itse jäin eläkkeelle. Sain kyllä viime hetkenä ensi oireena puoli miljoonaa markkaa lähinnä Opiston arvokkaan päärakennuksen saneeraukseen (joka sekin siis ilman rahaa olisi ränsistynyt vanhus!). Vaan kuinka rahaa tulee riittämään vanhusten 'saneeraamiseen'? Sitä sekä kansalais- ja sosiaalikasvamisen sydämen sivistystä toivoen!

Tuomas Tapola, rehtori v. 1960–1986

P.P.S.

Tämän ajatuksen lähetän myös rehtori Kyösti Nyysölälle suurella arvostuksella arvokkaasta työstä ihmisen hyväksi. (Olin ajatellut, että tyttäreni Katri olisi tuonut viestini kun hän tuntee Opiston läheiseksi. Katri on kuitenkin 9.10. juhlapäivänä toisaalla, mutta auttoi tekstin toimittamisessa).

Sama T.T.